

DIPLOMATURA DE RELACIONS LABORALS

SOCIOLOGIA DE LES RELACIONS LABORALS (24749)

Curs 2004-05

Professors:

Grup 01: Francesc Gibert (despatx B1-175; Francesc.Gibert@uab.es)

Grup 51: Ramon Alós (despatx B3-187; Ramon.dealos@uab.es)

Departament de Sociologia

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

L'objectiu de l'assignatura és facilitar a l'alumnat els conceptes i les eines bàsiques que possibilitin un estudi sociològic del treball i de les relacions laborals. En aquest sentit, són finalitats de contingut específiques de l'assignatura:

- Adquirir coneixement dels significats de treball i relacions laborals des de la perspectiva sociològica.
- Interpretar les principals transformacions i tendències actuals respecte als processos de transformació del treball i de les relacions laborals.
- Conèixer les interrelacions existents entre l'activitat laboral, l'estructura social i el funcionament de les societats.
- Comprendre els processos d'inserció dels joves en l'activitat laboral a partir dels instruments teòrics contemplats durant el curs.
- Adquirir coneixements sobre les principals fonts d'informació sobre treball i relacions laborals.
- Capacitat d'interpretació d'estadístiques i de formulació d'entrevistes.

Així mateix, el curs desenvolupa especialment les següents competències:

- Comprensió i relativització de la realitat.
- Ús de tècniques i confecció d'anàlisi de dades.
- Comunicació oral i escrita.
- Treball en equip.

SISTEMA D'AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura constarà de diverses parts:

- a) **Part pràctica**, que es realitzarà durant el curs: suposarà 1/3 de la nota final.
- b) **Part teòrica**, corresponent al programa i bibliografia bàsica: suposarà 2/3 de la nota final. La part teòrica s'avaluarà en l'examen final. No obstant això, s'estableix la possibilitat, voluntària, de que la meitat d'aquesta part de la nota es superi amb la participació activa a **4 seminaris** que es faran al llarg del curs.

PROGRAMA

BLOC I. INTRODUCCIÓ A LA SOCIOLOGIA DE LES RELACIONS LABORALS

Tema 1. Una aproximació a les relacions laborals

Els canvis més visibles en les relacions laborals en els darrers anys. Interrogants que es plantegen.

Tema 2. Sociologia i sociologia de les relacions laborals

Les relacions laborals des de la perspectiva sociològica: principals interpretacions.

Tema 3. Mètodes i tècniques d'investigació social: la seva aplicació a les relacions laborals

El coneixement científic. Procés i perspectives d'investigació social. Introducció a les principals tècniques de recollida i d'anàlisi de dades.

BLOC II. TREBALL, OCUPACIÓ I MERCAT DE TREBALL

Tema 4. El significat de treball i la divisió del treball

El significat de treball: treball productiu i treball reproductiu. Treball i ocupació. La divisió social i tècnica del treball. Mercat de treball i relacions laborals.

Tema 5. El treball en la societat capitalista industrial

Revolució industrial i capitalisme: la fàbrica. El procés d'assalarització massiva i l'estructura de classes en la societat industrial. Producció i consum de masses. L'origen de l'estat del benestar. Norma social d'ocupació i drets de ciutadania.

Tema 6. Treball i ocupació avui

Les transformacions en el treball, l'ocupació i l'estructura ocupacional: flexibilitat i globalització. Divisió sexual, ètnica i internacional del treball. Canvis sociodemogràfics en la població. Noves tendències en els mercats de treball. Crisi de l'estat del benestar? Cap a una nova definició del significat social del treball i de l'ocupació.

BLOC III: LES RELACIONS LABORALS

Tema 7. conflicte i cooperació en el treball: l'origen de les relacions laborals

Els conceptes de conflicte i cooperació en el treball. El conflicte en el treball: els diferents tipus de conflicte.

Tema 8. Els actors socials de les relacions laborals

Els sindicats i la representació laboral a l'empresa. Empreses, empresaris i organitzacions empresarials. La intervenció de l'estat en les relacions laborals.

Tema 9. El procés de les relacions laborals

La negociació col·lectiva, la concertació social i la conflictivitat laboral.

BLOC IV: TEMA TRANSVERSAL DEL PROGRAMA

La inserció dels joves en el mercat de treball. Actituds dels joves davant del treball i en les relacions laborals.

BIBLIOGRAFIA

La bibliografia del Programa es divideix en obligatòria, recomanada i complementària

Tema 1

Bibliografia obligatòria:

- Miguélez, F.; Prieto, C. (1999): 'Introducción. De las relaciones laborales a las relaciones de empleo: una nueva realidad social, un nuevo marco teórico'. A *Las relaciones de empleo en España*, dir. i coord. per F. Miguélez i C. Prieto. Madrid: Siglo XXI. [pp. XIII-XXVII].

Tema 2

Bibliografia obligatòria:

- Watson, T. (1994): *Trabajo y sociedad. Manual introductorio a la sociología del trabajo, industrial y de la empresa*. Barcelona: Hacer. ['La sociología y el análisis sociológico', pp. 1-27].

Bibliografia recomanada:

- Santos Ortega, A.; Poveda Rosa, M. (2001): *Trabajo empleo y cambio social*. València: Tirant lo Blanch. ['La centralidad del trabajo en la sociología clásica', pp. 40-49].

Tema 3

Bibliografia obligatòria:

- Giddens, A. (2001, 4a reimpr.): *Sociología*. Madrid: Alianza. ['El proceso investigador', 'Interpretación de la causa y el efecto' i 'Métodos de investigación', pp. 803-818].

Bibliografia recomanada:

- Ander-Egg, E. (1995, 24 ed.): *Técnicas de investigación social*. Buenos Aires: Lumen. ['Las formas del saber: saber cotidiano y saber científico', 'saber-doxa y saber-epísteme', 'supuestos del conocimiento científico', 'noción de ciencia', 'metodología', pp. 26-49].

Tema 4

Bibliografia obligatòria:

- Jódar, P. (1995): 'Análisis del trabajo. Aportaciones desde la sociología'. Mimeo [pp. 37-44].

Bibliografia recomanada:

- Prieto, C. (2000): 'Trabajo y orden social: de la nada a la sociedad de empleo (y su crisis)'. *Política y sociedad*, n: 34. [pp. 19-32].

Tema 5

Bibliografia obligatòria:

- Miguélez, F. et al. (1997): *Desigualtat i canvi. L'estructura social contemporània*. Barcelona: Proa-UAB. ['L'estructura de classes en les societats després de la industrialització', pp. 131-145].

Bibliografia recomanada:

- Santos Ortega, A.; Poveda Rosa, M. (2001), *op. cit.* ['El sistema fábrica como forma histórica predominante de la división capitalista del trabajo y sus cambios en las sucesivas "revoluciones tecnológicas"', pp. 77-98].

Tema 6

Bibliografía obligatòria:

- Miguélez, F.; Prieto, C. (1999): 'Crisis del empleo y cohesión social'. *Cuadernos de relaciones laborales*, n. 19. [pp. 223-240].
- Santos Ortega, A.; Poveda Rosa, M. (2001), *op. cit.* ['Tendencias recientes en el mercado de trabajo (II); perfiles actuales del empleo', pp. 249-287].

Bibliografía recomendada:

- Santos Ortega, A.; Poveda Rosa, M. (2001), *op. cit.* ['Hacia una definición compleja de actividad laboral: tendencias y cambios recientes en el trabajo', pp. 49-64].

Tema 7, 8 i 9

Bibliografía obligatòria:

- Jódar, P. (2000): 'Relaciones laborales'. A *Salud laboral. Conceptos y técnicas para la prevención de riesgos laborales*, ed. per F.G. Benavides, C. Ruiz-Frutos i A.M. García . Barcelona: Masson. [pp. 97-115].

Bibliografía recomendada:

- Hyman, R. (1981): *Relaciones industriales*. Madrid: Blume. ['¿Qué son las relaciones industriales?', pp19-42].

BLOC IV

- Carrasquer, P. (2003): 'Juventud, trabajo y género. Viejos y nuevos retos para una ciudadanía en igualdad'. *Revista de Estudios de Juventud*, edición especial [pp. 193-215].
- Casal, J. (1999): 'Modalidades de transición profesional y precarización del empleo'. A *Juventudes, mercados de trabajo y políticas de empleo*, ed. per L. Cachón. València: 7 i mig. [pp. 151-180].

Bibliografía complementària:

- Finkel, L. (1994): *La organización social del trabajo*. Madrid: Pirámide.
- Martín Artiles, A. (2003): 'Teoría sociológica de las relaciones laborales'. A *Teoría de las relaciones laborales. Fundamentos*. Barcelona: UOC.
- Martín Artiles, A. (2003): 'Actores y modelos de relaciones laborales' A *Teoría de las relaciones laborales. Desafíos*. Barcelona: UOC.
- Miguélez, F.; Prieto, C. (dir. i coord., 1999): *Las relaciones de empleo en España*. Madrid: Siglo XXI.
- Santos Ortega, A.; Poveda Rosa, M. (2001): *Trabajo empleo y cambio social*. València: Tirant lo Blanch.
- Watson, T. (1994): *Trabajo y sociedad. Manual introductorio a la sociología del trabajo, industrial y de la empresa*. Barcelona: Hacer.